

Poročilo Belokranjskega muzejskega društva

V letih 1986 in 1987 je Belokranjsko muzejsko društvo opravilo naslednje akcije: obnovilo je spominsko ploščo bratoma Antonu in Ivanu Navratilu v Metliki, rešilo propada dragoceni nagrobni kamen na pokopališču pri Treh farah pri Metliki ter s pomočjo krajevne skupnosti Griblje rešilo propada nagrobnik prvega gribeljskega učitelja Petra Kambiča. Razen tega je dalo društvo izdelati dve večji občestni opozorilni tabli za Mitrej nad vasjo Rožanec in več manjših smerokazov do tega pomembnega kulturnega spomenika Bele krajine. V kulturnem domu v Adlešičih je postavilo tri vitrine, v katerih so predstavljeni kulturni delavci, ki so delali v Adlešičih in okolici (material je zbral in gradivo pripravil prof. Jože Dular). V decembru 1987 je društvo organiziralo predstavitev knjige Dušana Kosa iz Ljubljane »Bela krajina v poznem srednjem veku«.

Založniška dejavnost Belokranjskega muzejskega društva obsega v letu 1986 tretjo pregledano in dopolnjeno izdajo knjige Jožeta Dularja »Metlika skozi stoletja«, ki jo je natisnila Tiskarna Novo mesto v 1200 izvodih. V letu 1987 pa je društvo sfinanciralo zbornik »5. zgodovinske vzporednice slovenske in hrvaške etnologije«, v katerem več referatov obravnava področje Bele krajine.

Andreja Brancelj

Poročilo Zgodovinskega društva za Pomurje

Zgodovinsko društvo za Pomurje združuje osemdeset članov iz vseh štirih pomurskih občin, predvsem učiteljev zgodovine. Društvena dejavnost je v obdobju med obema skupščinama potekala po zastavljenem načrtu, kakor smo si ga izdelali na sestankih izvršnega odbora in sprejeli na občnem zboru.

Pripravljena so bila tri strokovna predavanja, in sicer: Irena Šavel: Bronasta doba, Ivan Križnar: O nekaterih tabu temah v slovenskem zgodovinopisju, in Dušan Nečak: Ob obletnici informbirojevskega spora 1948. V sodelovanju z odborom aktivistov OF za Prekmurje in OK SZDL Lendava smo pripravili okroglo mizo z aktivisti OF iz leta 1941 in udeleženci zbora na Kamešnicah pri Trnju. V okviru proučevanja nemštva v Pomurju se je obdelovalo gradivo, zbrano na razpravi v Apačah leta 1986 o apaških Nemcih, pripravljena pa je bila tudi razprava o preteklosti obmejnega območja od Cankove do Sotine v Rogaševcih. V sodelovanju s Pokrajinskim muzejem v Murski Soboti smo počastili šestdesetletnico pomurskega rojaka, zgodovinarja dr. Toneta Ferenca z razstavo njegovih del. Za zgodovinske krožke na osnovnih šolah je bil izdelan vprašalnik o nekdanjih in sedanjih mlinih, oljarnah in majhnih pretočnih elektrarnah v Pomurju. Akcija zbiranja podatkov še teče, rezultati pa bodo objavljeni. V načrtu je tudi razstava gradiva, ki ga bodo zbrali učenci. Ob obletnici ustanovitve Jugoslavije in bojev za severno mejo je bil na Janževem vrhu pri Radencih pripravljen strokovni razgovor na to temo z naslednjimi referati: Lojze Penič: Boj za Maribor, Ivan Rihtarič: Spomini Benedikta Zeilhoferja in Tone Rovšnik: Apaška dolina 1918—1920. Pridružili smo se tudi praznovanju 120-letnice prvega slovenskega tabora v Ljutomeru ter skupaj z Zvezo zgodovinskih društev Slovenije pripravili enodnevno delovno srečanje zgodovinarjev. Program je sestavljalo osem referatov: Cilka Savič: Zgodovina trga Ljutomer, Anton Trstenjak: Antropološka podoba prleških ljudi, Vasilij Melik: Narodna gibanja v 19. stoletju, Maks Rojs: Vloga ljutomerske čitalnice pri širjenju in utrjevanju narodne zavesti, Anton Ratiznojnik: Narodni buditelj Ivan Kukovec, Ivan Rihtarič: Okrajno sodišče Ljutomer in raba jezikov v letih 1900—1914, Janko Prunk: Afirmacija slovenske narodne zavesti in izoblikovanje ideje o slovenski državnosti v obdobju stare Jugoslavije, Tone Ferenc: Položaj slovenskega naroda v letih 1941—1945. Udeleženci srečanja smo si ogledali tudi muzej taborskega gibanja v Ljutomeru in zaključili dan z družabnim srečanjem v Jeruzalemu.

Ceprav s skromnimi finančnimi sredstvi, vendar s pridnostjo in zavzetostjo članov je izdalo naše društvo tudi prvo številko društvenega glasila: Kronika Pomurja. V jeseni pripravljamo drugo številko, ki bo tematska, posvečena letu 1918.

Skrbeti skušamo tudi za razvedrilo in prav lepo smo se imeli na ekskurziji po Pomurju, zraven pa ugotovili, da tudi domači zgodovinarji ne poznamo vseh kulturnih in zgodovinskih spomenikov Pomurja. Prizadevamo si, da bi bil naš delovni program čimbolj pester in zanimiv, tako da bi vedno več naših članov v društvu tudi aktivno in z veseljem sodelovalo.

Metka Fujs

Poročilo Zgodovinskega društva za Severno Primorsko

V obdobju med XXIII. in XXIV. občnim zborom slovenskih zgodovinarjev je Zgodovinsko društvo za Severno Primorsko imelo dva občna zbora. Junija 1987 smo pripravili zbor v Tolminu, kjer smo predstavili številko Zgodovinskega časopisa, po-